

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Cap. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

In Cap. 1.

SUMMARI A.

1. Olim causa Episcoporum cognoscebantur in Concilio provinciali.
2. Clerici licet excommunicati non privantur beneficiis suis.

HOc Cap desumptum est ex Concilio Africano, ut inscriptio ipsa indicat: ubi cum Episcopus quod vult Deus compromississet venire in Iudicium, responsurus adversario suo, sed postea contumaciter abesset, excommunicatur ab eodem Concilio, reservato tamen ipsi Episcopatu.

1. Ubi in primis observandum est, quod olim Episcoporum causa cognoscebantur in Concilio provinciali, ut hic *Can. Scitote VI. quasi 3. in can. Si quis mundus XV. quasi 7. can. Si quis Episcoporum, & van. Accusatus cum duob. seqq. III. quasi 6.* Quod hodie quoad causas criminales Episcoporum immutatum est per Conc. Trid. *Sess. 24. c. 5. De reform.* ut, si causa Episcoporum depositionem vel privationem mereantur, non nisi ab ipso summo Pontifice cognosci & terminari debeant. Præterquam si ejusmodi fuerit causa, quæ necessariò

extra Rom. Curiam committenda esset: quo casu solis Metropolitanis vel Episcopis, à S. Pont. eligendis, committitur; ita tamen, ut hi non nisi facti instructionem sumant, processumque conficiant, reservatâ eidem S. Pont. sententiâ definitivâ.

Hunc verò textum rectè transfert Panorm. hic ad cæteros Clericos, qui licet propter contumaciam suam excommunicari possint, non tamen privari beneficiis suis, & confirmat, *text. in c. fin. s. fin. inf. Vi lite non contest. neque enim convenit propter idem delictum Clericos duplici pœnâ affici, c. At si Clerici 4. in fine hoc tit.* Quod & hodie correctum est per Conc. Trid. *Sess. 15. c. 3. De reform.* quo mandatur Judici Ecclesiastico, ut tam in procedendo, quàm definiendo, abstinere à censuris Ecclesiasticis, & nisi in subsidium eas infligat, ubi scilicet per multas pecuniarias, vel per captionem pignorum, personarum que distributionem, sive etiam per privationem beneficiorum, aliaque juris remedia non potest procedere contra contumacem. Quod utinam Episcopi sive Officiales eorum rectè observarent.

In Cap. Decernimus 2.

SUMMARI A.

1. Negotia Ecclesiastica ac spiritualia tractanda per Prælatos Ecclesiasticos.
2. Intellectus c. 1. De procurat. lib. 6.
3. Laicus in causis Ecclesiasticis potest esse adfessor.
4. Non tamen sine Iudice.
5. An ex commissione Iudicis possit procedere.

ELegans hoc Caput est, quo prohibentur laici tractare negotia Ecclesiastica, præcipuè spiritualia; sed ea per Prælatos Ecclesiasticos, ut sunt Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, alique Ecclesiasticam jurisdictionem habentes, explicari debent, sive id faciant per se, sive per suos Officiales aut vicarios, *c. Cum Episcopus 7. ibi, vel per alium, De off. ordin. in 6.* sive etiam per delegatos Iudices, quibus scilicet causam unam vel plures Ecclesiasticas committant audiendas vel decidendas, quod ipsis permissum est, *d. c. Cum Episcopus & passim toto tit. sup. De off. & potest. iud. deleg.* Ad enim cuiuslibet Iudici ordinario, hoc

est, cui eo ipso, quod ratione officii sui jurisdictionem habet, à jure concessum est, ut vel omnem jurisdictionem suam vel partem alteri possit demandare, *l. Solet 16. cum l. seq. de jurisdictione sicut sup. ad Rubr. ejusd. tit. De off. & pot. iud. deleg. latius comprobavimus.*

Quibus tamen ob stare videtur *text. in c. 1. De procurat. in 6.* quo procurator ad rem spiritualem in iudicio agendam vel defendendam rectè constituitur. Verum hic noster textus exaudiendus est, non de qualibet tractatione, sed quæ fit in iudicando vel disponendo, ut rectè hic interpretatur Decius: quod etiam comprobatur idem *text. in fine, dum de exhibenda iusticia loquitur.*

Uode fit, quod & laicus in causis Ecclesiasticis rectè adhibeatur adfessor, ut hic tradit Hostiensis, quem Ant. de Butrio & alii communiter sequuntur, recte eodem Decio, *hic n. 131.* quia adfessoris officium est adfidere, & consulere Judici, non iudicare, *l. 1. c. De Adfess.* Et hinc fit, quod etiam